

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Volitve za kupčijske zbornice pred kresijsko sodnijo novomeško.

Kakor smo že poročali, se je 23. p. m. vršila sodnijska obravnava proti g. Nikolaju Stanoniku, učitelju in poštarju v Starem trgu pri Poljanah. Predsedoval je sodnijski predsednik g. Jevnikar, votanti pa so bili dr. Vojska, Bruner in dr. Vidic. Državno pravdnštvo je namestoval dr. Gale, zatožencev zagovornik je bil dr. Julij Wurzbach.

Nik. Stanonik je bil zaradi očitne posilnosti zatožen.

Poleg zatožbe je c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju 11. pros. t. l. naročilo diurnistu Jož. Šveigerju, da naj volilne liste za kupčijsko in obrtnijsko zbornico razdeli med volilce v občinah Stara loka in Dol in c. kr. davkarski adjunkt Mošner naj bi skrbel za postavno ravnanje.

Pri izvrševanju tega posla so se, kar se Alojz Mošnerja, Jože Švajgerja in obeh občinskih predstojnikov Mih. Schnellerja in Mih. Staudacherja tiče, v tem nepostavnosti godile, da so se nenazoč, da, celó mrtvi za vdeležujoče volilce proglasili in volilni listi celó z njihovimi imenskimi podpisi napolnili.

Ta nepostavnost je bila povod, da je prišel učitelj iz Starega trga Nik. Stanonik popoldan okoli 5. ure v M. Jonke-vo gostilnico pred Gradom, kjer so se Mošner, Šveiger in občinska predstojnika Štaudacher in Schneller z več drugimi mudili in ko je bil obdelal volilce za narodne kandidate, oddane volilne liste zahteval nazaj.

Akoravno sta se Mošner in Šveiger od-

ločno branila zahtevane zapisnike iz rok dati in sta volilcem velevala, da naj se pri c. kr. okrajnem glavarstvu pritožijo, vendar Stanonik in po njem razdraženi volilci niso odjenjali, ampak so trdovratno zahtevali volilne zapisnike ter pretili, da jih ne spuste iz sobe, dokler jim jih ne izroče.

Ker so se razdražene množice bali, se jim je prav zdelo, da odjenjajo ter dajo iz rok ne samo volilnih listov, ampak na odločno učiteljevo zahtevanje tudi uradne zapisnike.

Na te čine se je opirala pritožba zoper g. Stanonika zavoljo očitne posilnosti po protenji po § 98. kazenske postave.

Današnja končna glavna obravnava pa je pokazala bistveno drugači rezultat, kakor pa predpreiskava.

Alojz Mošner in Jož. Šveiger, na katerih izjavo se je pritožba opirala, sta ji danes popolnem veljavo odvzela.

Vse ono, s čemur sta pri predpreiskavi g. Stanonika dolžila, sta preklicala, ker sta naravnost rekla: „Stanonik ni volilnih listov naravnost zahteval od Mošnerja; Stanonik ni pretil, da Mošnerja in Šveigerja ne bo spustil iz hiše, ako ne dasta volilnih listov; Stanonik jima sploh ni z nobeno besedo žugal“.

Ravno to je potrdilo tudi drugih 12 prič, katerih ene so celo rekle, da g. Stanonik je ljudi pomirjeval. Vkljub temu državno pravdnštvo ni hotelo odstopiti od tožbe, opiraje se zlasti na pričevanje Antona Barta, Mihaela Schnellerja in Janeza Stega.

Pa zagovornik g. dr. Wurzbach se je iskreno potegoval za zatoženca, g. N. Stanonika. Današnja obravnava, je nekako rekel, zadeva

volitev, za katero ste bili nemška in slovenska stranka postavili svoje kandidate. Obema strankama pripoznati se mora enaka pravica, in vsakemu državljanu mora biti slobodno vdeležiti se volitve. Vlada pa se nikdar ne bo odločila postaviti vladine kandidate, ker vlada ni stranka, ampak mora biti nad strankami.

Delovanje za kako stranko pa ne more izvirati od kmečkega ljudstva, ampak le od izobraženih ljudi. G. Stanonik je narodnjak, a nihče mu tega ne more braniti kakor tudi ne želje, da bi bili za kupčijsko zbornico izvoljeni narodni kandidati.

Kako pa je nemška stranka delala za svoje kandidate? Njeno dejanje se v resnici ne more potrjevati; zagovornštvo pred vsem ima preveč spoštovanja pred okrajnim poglavarstvom, da bi njemu prilastovalo, da je Mošnerju in Šveigerju določno velevalo, da naj za državne kandidate agitirata. Postavno stališče politične uradnije je v pričujočem primerlju določeno v postavi 29. junija 1865 št. 85; po tem pa je okrajno glavarstvo v pričujočem primerlju imelo skrbeti samo za izročenje volilnih listov. Kako tedaj je opravil c. k. davkarski adjunkt Mošner to nalogo?

Mošner je prišel najprvo k Staudacherju; gotovo bi bilo opravilo v redu, ako bi bil Mošner volilni listek dal, mu potem pojasnil, za kaj da gre, in ako bi bil uni rekel, da hoče volilni listek podpisati, ter bi ga mu potlej podpisal. Besede: „To so kazinski kandidati, to so vladini kandidati“, so bile v tem primerlju preveč.

Pri Bukovcu se je Mošner menda celo na fabrikante skliceval, ker mu je očital, da se

Črtica iz bosanske povesti.

Po Vienneu priredil J. Steklasa.

Mehmed II., siloviti car turški, zavlada 1. 1463 nad Bosno, pustil v njej jako posadko ter se vrnil v Carigrad. Ta glas je presunil vse sosede bosanske. Bosna je bila ključ in čvrst zid. zapadne segurnosti proti navali turške; bržko je pala ta, mogel si je misliti enako osodo vsaki sosed bosanski.

Vlada benečanska, ki je imela svoje dalmatinske zemlje zraven Bosne, prva je pričakovala ta nemili udarec. Želela ga odbiti napové 13. junija l. 1463 svojemu pomorskemu kapetanu, Alojziju Lauredanu, da stori v Dalmaciji vse mogoče priprave, da na vsak način reši narod pa tudi čast republike benečanske. Drugi dan opiše papežu z najčrnejšimi bojami propast Bosne; naslika mu muke, koje kristjani trpé od slavočobitnega Turka; dokaže mu, kolika nesreča preti zapadu ter ga nazadnje pozove, da brž ko more jednodušno z njimi gre proti občenemu sovražniku. In ker se je bala, da je

papež ne bode poslušal, pisala je 25. tistega meseca svojemu poslancu v Rim, da na vsak način naj skuša pridobiti papeža proti Turku.

Svet dubrovniški (Ragusa) se je zdaj tudi prepričal, da nič ne pomaga Turku davano letno plačilo, zato je prosil najponižneje benečansko vlado, da mu v nesreči pomore z morsko silo in da mu da hrane in streliva.

Vlada benečanska je to komaj pričakala, vesela, da ima vsaj takega zaveznika. Ta mali svet je odpravil svoje poslanca tudi k papežu, da poišče pri njem hitre pomoči.

Matija, slavohlepni kralj ogerski, čeravno bi bil mogel takrat lahko Bosni v pomoč priti, ker je bil z vojsko na Savi, gledal je čisto mirno njen propad, misleči kasneje Turka pregnati in sebi Bosno predobiti. Ko je pa zdaj jasno videl, da ne more samo tega storiti, nego da je njegovo kraljestvo v velikej nevarnosti, pisal je papežu priliznjeno pismo, izgovarjaje se v njem, da ni mogel Bosni pomoči; ker je bil prevaren, da je Bosna bila izdana, da je Turčin v Bosno poklican in da jo je poprej osvojil, nego li je meč iz nožnice potegnil. Zdaj pa jo hoče osvojiti in krščanstvo osloboditi,

samo naj mu on pomoč pošlje. Ker je pa papež poznal njegovo zvižahnost, ni se ozerl nanj ter mu še ni odgovoril. Ko je Matija to videl, obrnil se je na kardinale S. Agela, S. Suzane, kardinale iz Siene in iz Papije, proseč jih, da papeža nagovore na pomoč; in siromak škof Marko raztrgal je mnogo podplatov popotovaje iz Rima v Rim, ali vse brez koristi. Za odgovor je dobil samo papeževo prijaznost za svojo namero, ali pomoč se mu ne more dati nobena. To je Matijo tako razjezilo, da je poklical svojega poslanca iz papeževega dvora.

Med tem pa se je plemstvo, ki je ostalo v Bosni, osvestilo od zadanega mu udarca, ter je učinivši dogovor z narodom odpravilo svoje poslanca v Spljet k mladej kraljici Mariji, ki je takrat tamkej stanovala v samostanu sv. Štefana. Posvetovavši se ž njo, z njenim spremeljavcem vojvodo Ivanišem in drugimi plemiči, ki so tukaj bili, poslali so ugledne poslanca k vladí benečanskej, proseči jo v ime vsega plemstva in prebivalcev bosanskih za pomoč, da Turka preženejo, in da prosi vojvodo Štefana Kosača, da jim tudi on naj pomore, a oni da bodo to vlado za gospodarja

fabrikanti zaradi prevelikih patentnih davkov pritožujejo.

No, to početje gotovo dela čuden vtis.

Največemu številu opravičenih volilcev so potem rekli priti v Jonkovo gostilnico, ondaj pa so se podpisovali volilni listi za nepričujoče, pa še celo za umrle.

To dejanje je bilo gotovo nepravno in uradnika nevedno.

Kakor hitro pa je to nepostavno počenjanje Stanonik zvedel, je njegova nevolja čisto zapopadljiva, in še bolj zapopadljivo, ako je tako dejanje imenoval sleparstvo.

Donašanje volilnih listkov gotovo ne gre v oddelek kacega uradnika, še manj pa, ako se izročevanje godi v gostilnici po ravno omenjenih nepostavnostih.

Mošner in Šveiger sta v tem primerljeji delala ko uradnika.

Zagovornik je nato prestopil na dokazovalno stvarino, ki jo je današnja obravnava sama pod roke dala in izpeljeval je, da pri obravnavi so vse priče, imenito Mošner in Švajger, zatoženega razdolževale, za njegovo nezadolženost govorile.

Mošner kakor tudi vse danes nazoče priče so pod prisego izrekle, da Stanonik ni pretil Mošnerju, da od Mošnerja glasovalnih listkov ni nazaj tirjal, in Mošner sam je rekel, da še poskušal ni ven iti.

Zatoženec je brez graje, brez madeža, posebno zmožen maternega jezika, toraj je čisto naravno, da iz ljubezni do svojega maternega jezika močno želi, da naj se domorodni kandidati volijo v trgovsko zbornico.

Stanonik in sleherni nazočih volilcev je imel polno pravico svoj glasovalni listek nazaj zahtevati, brž ko so zvedeli, da med glasovalnimi listki se nahajajo tudi pokaženi.

Zatožen je bil nekriv spoznan zaradi pogrešanja dokazov hudobije, ktera se mu je očitala. —

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. novembra.

Avstrijske dežele.

O ministerstvu se „Augsb. Allg. Ztg.“ z Dunaja piše, da se je zopet jelo majati.

Državnemu zboru hočejo nasvetovati, da naj se učnina odpravi in namesto nje vpelje zmerna šolnina. Le izvanredni profesorji naj bi imeli pravico prihraniti učnino

spoznali. Benečanska vlada je privolila na vse, 12. avgusta t. l. 26. tistega meseca naloži ona svojemu plemiču Antonu Priolu — de Priolis — da se po knezu spljetskem dobro poduči o stanju Bosne in kako bi se Turki dali najlaglje iz nje pregnati, in potem da gre do velikega vojvode bosanskega, Štefana Kosača, da mu celo stvar priobči, in da ga pokliče, da naj v tem vgodnem času razširi svoje granice, ker so boljari in narod močno razsrjeni na Turka in da bi ga najmanj upor iz Bosne pognal. Štefan je to ponudbo sprejel, ker je Turke že iz vojvodine pregnal in z Jurjem Kastriotičem v zvezo stopil.

V tem času odgovori papež vladilni benečanskej, da se čim brž oboroža, a vlada želeča tudi pomagata imeti, ponudi zvezo proti Turčinu Matiji, ki je to komaj pričakal, ker se mu je sreča odprla, da bode dobil Bosno.

Fratrom se je pa posrečilo, da so potolažili Bošnjake proti kralju Matiji; a „besedo božjo oznanovajoči, javne govore govoreči, tajno nagovarajoči in z drugimi se sredstvi služeči“ pripravili so narod, da je Turke iz mnogih mest pregnal in kralja Matijo pod Jajico

in določevati znesek, rednim pa naj se plače povikšajo! Kam pa bomo prišli, če se bodo uradnikom, profesorjem itd. plače vedno povikševale? Wildauerjev predlog še ni prišel v razgovor, sliši se pa, da Wildauer sam bo govoril zoper nasvete odborove. 3. t. m. je isterski poslanec dr. Vidulič stavil v zboru interpelacijo, v kateri kupčijskemu ministru silno priporoča pri ponovljenju kupčijske in mornarske zveze z Italijo ne ponovljati določb, ki so prebivalcem primorskim prizadevale veliko škodo in zabranile gospodarski napredek. Zlasti vpraša ministra, kako hoče vlada varovati te prebivalce pri obrežnem brodarjenju in ribstvu pred silno konkurenco laške marine.

Avstrijski poročnik v Carigradu, grof Zichy, je vladilni turški naznanil dogodke v Hercegovini in boje tudi umorstvo na popovem polji. Spljetski „Avvenire“ naznanja, da Avstrija je začela vredovati trdnjave v Dalmaciji. Zvemo tudi, da tukajšnje vojaštvo je bilo opozorjeno, da naj bo pripravljeno.

V Gradcu se bo 1. decembra pričela sodnijska obravnava proti znanemu dr. Taušinskemu in tovaršem njegovim zaradi veleizdaje in kaljenja javnega miru. Predsedoval bo predsednik deželne sodnije, vitez dr. Gabriel, dr. Kozjek in dr. Berggruen pa bosta zatožence zagovarjala.

Brnsko slovansko politično društvo se je 31. p. m. posvetovalo o maternem jeziku na srednjih šolah ter je sklenilo poslati na Dunaj deputacijo, ki naj cesarju samemu to reč razloži.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da so bili Turki pri Berani zopet tepeni. „N. W. Tagbl.“ iz Dubrovnika zve, da so pri Blagaju tudi turški prebivalci napadli vojaški oddelek, ki je z živem šel iz Mostara v Nevesinje. „Politiki“ pa se telegrafuje, da je po noči med 31. okt. in 1. novembrom 1000 dalmatinskih prostovoljcev pri Kninu šlo čez mejo, in zedinilo se z vstajniki pri Iškovcu, Trubaru in Stermici, katerih namen je prijeti Grahovo v Bosni.

Srbska skupščina se 30. t. m. zopet snide. Turki vedno prestopajo mejo, kakor da bi hoteli Srbe siliti k vojski. Nedavno so ponoči napadli mestice Raško in zažgali. Zgorelo je polovico hiš. V treh hišah so vse ljudi poklali in odsekali jim glave, ktere so hoteli

sprejeti, kakor to pripoveduje papež Pavel II. in potrjuje sam Matija. Ali se je velika sila turška zaprla v mesto Jajico ter se silovito uprla navali Jajičanov in Matije. Zvedši za to stisko veliki vojvoda Štefan vzdigne svojo vojsko, pride pod Jajico in prisili Turke na predajo, za kar se mu je kasneje strašno zagrozil car turški. Tako le on sam pripoveduje to stvar, ko graja verolomnost Matijino: „Odšel sem s svojo vojsko pod Jajico... Matija je po Bogu in po meni imel Jajico, ker on s svojo malo četo ni mogel zoprstati Turkom, a meni se zdaj turški car grozi najstrahoviteje, govoreč: Ni kralj ogerski, nego je knez Štefan to naredil, da sem izgubil Jajico.“

Vladislav, sin vojvode Štefana, se je zedinil z vojsko benečansko, pa je tako s pomočjo Benečanov pridobil nektera mesta v južnej Bosni.

Ker je pa slavohlepni Matija videl Bosno večidel osvojeno ter mislil, da bode ostalo lahko predobil, spril se je z Benečani in jih dolžil, da mislijo del Bosne za se pridržati, kakor da on ni imel še hujše namere. Da se izogne večji nesreči bila je benečanska vlada pri-

nesti seboj čez mejo. Ker so jim bili pa vojaški srbski za petami, pometali so jih ne da leč od mesta od sebe in pobegnili. Drugi dan so jih ljudje našli; med njimi so bile tudi glave ženske in otroške. Pri stoku drinskem so obstrelili nekega čuvaja. Ljudstvo je zaradi tega silno razkačeno ne samo nad Turki, ampak tudi nad lastnimi gosposkami. „Turki, pravijo, moré naše ljudi, in naše gosposke nam prepovedujejo streljati na uno stran.“

V eni zadnjih tajnih sej narodne skupštine naznanil je vojni minister, da vojaštvo je za vojsko pripravljeno. Zato se je stavil predlog, od kneza zahtevati odgovor na tajno vojskino adreso. Pa knez ni bil voljen skupščini spolniti želje; še le ko je ministerstvo žugalo, da bode sicer odstopilo, je knez pritrdil, da bode sprejel adreso. Nekteri sodijo, da hoče ministerstvo, ki dobro vé, da ljudje za-nj ne marajo, na ta način prikupiti se ljudstvu in ostati na krmilu. Zato dela silne priprave za vojsko; „Karls. Ztg.“ se naznanja, da v kragujevaškem arsenalu dela 600 delavcev noč in dan.

Turčija je v veliki denarni zadregi in hoče po poročilu angleškega lista „Pal Mall Gaz.“ egiptovskemu khedivu neki zaukazati, da naj dajico plača v Carigradu, ne pa kakor doslej banki angleški. Pa khedive nima volje vstreti željam sultanovim in je prepričan, da ga bodo v tem oziru podpirale vse zahodne vlade.

Ruskim zahodnim namestništvom je minister notranjih zadev dovolil večje zneske za nadzorovanje došlih sumljivih ljudi in razmer med domačimi in tujci, pa za podpisane enakovercev in raznih družb, katerih obstanek je važen.

Nemški državni zbor je ves poparjen; rad bi se namenom Bismarkovim ustavil, pa si ne upa. Tudi listi ne vedo, kaj bi počeli in kako bi pisali ter prosijo zavezni svet, da naj načrt kazenske novele tako omežča, da bo mogoče porazumeti se. Nihče ne verjame, da je liberalcem kaj mar za svobodo; saj so se brez ugovora odpovedali vsem podstavnim pravicam, če je njihovi stranki kazalo; marveč so morali na drugej strani spoznati, piše „Germanija“, da se njihovo veličastvo bliža k koncu.

Bavarski rodoljubi so vsi te misli, da se hočejo po shodu zbornice ministerstvu krepko ustaviti, niso se pa še dogovorili, ali naj budget le pristrižejo ali pa dovoljenje

ljena zapovedati Priolu in knezu spljetskemu, da se ne mešajo v bosanske stvari; zavoljo tega se ni popolnoma oslobodila cela bosanska kraljevina.

Ko je car Mehmed slišal, kaj se je dogodilo v Bosni, udaril je precej sledečega leta 1464 s silno vojsko na Bosno, paleč in robeč brez vsake milosti. Velik del vojske je poslal k Jajici, a on sam odšel k Fojnici, da pridobi tamošnje trdnjave in grad Kozo, v ktereja se je bila zaprla stara kraljica Katarina, žena Tomaševa, hči vojvode Štefana Kosače, mačeha Štefana Tomaševića. Turška vojska je porušila do šest trdnjav in potem navalila na grad Kozó; ko je kraljica opazila, da se ne bode mogla vzdržati, pobegnila je po noči, a spomenik tega njenega čina vidi se še dandanes na trdem kamnu ravno na tistem mestu. Pade tudi Kozó in v kratkem osvoje Turki celo Bosno do Vrbasa, rušeči večji del vsa mesta in gradove. Takrat je bil tisti srečen, ki je mogel z begom svoje življenje rešiti.

(Konec. prih.)

davkov čisto odreko. — Regensburški škof je ministru Lutz pisal drugo odprto pismo, v katerem pravi, da je tudi to laž, kar je minister v svojem odgovoru trdil. Škof je pregledal vsa pisma svojega generalvikarja do dekanij, pa v nobenem ni govorjenja o volitvah, ne poduka, kakšni možje naj se volijo, sploh še najmanj sence ne o priporočanju kake agitacije z ozirom na nezadovoljnost ljudstva. Če je ministru za resnico kaj mar, moral bi se človek, ki mu je omenjene reči pravil, sam imenovati, in če bi tega ne hotel, moral bi ga imenovati minister, ki se ne more zgovarjati, da bi škof z dotičnim duhovnikom hudo ravnal. Če ni iz njegove škofije, mu škof nič ne more, domači duhovni pa vedo, da škof nikdar ostro ž njimi ni ravnal; tudi zamore minister dotičnega duhovnika zdatno varovati.

Da se resnica natančno zve, škof konečno sprejme predlog ministrov in nasvetuje, da naj se imenuje dekanija in imena vsih, ki so se vdeležili od ministra omenjenega shoda. Vsi ti duhovni bodo prisegli, da hočejo govoriti resnico, minister pa naj nasvetuje, pred katero komisijo, kje in kedar naj se te priče zaslišijo. Protokol naj se spisuje v duplo. To pa naj stori minister, kar najbolj hitro more. Vse je silno radovedno, kaj bo minister Lutz zdaj storil in kako bode skušal pomagati si iz zadrege, v katero ga je neprevidnost njegova in zovraštvo do duhovnikov pripravila. To pa je že sedaj jasno, da se utegne sam vjeti in zadrgniti v zanko, katero je neprevidno stavil stranki rodoljubni in duhovščini bavarski. Kajti to čuti vsakdo, da človek ne more več ostati na krmilu vladinemu, kteremu se tako očitno dokaže, da se je lagal.

Laški minister Minghetti je pri nekem volilnem banketu imel prav zanimiv govor, v katerem je povdarjal, da se tisti prav zelo motijo, ki mislijo, da obiskovanje cesarja nemškega bode cerkveno politiko talijansko kaj premenilo. Italija noče kulturne borbe in se drži pravila: Svobodna cerkev v svobodni državi! Kdor ve, kako laška vlada ravna s cerkvijo katoliško, kako preganja škofo, odpravlja samostane in zapravlja premoženje cerkveno, mu pač ni treba praviti, da to so samo puhle fraze, a pomenljivo je, da Minghetti precej po odhodu cesarja Viljema demonstrativno razglašal, da obiskovanje cesarjevo na vlado italijansko ni imelo nobenega vpliva. Prav čudno z veseliciami med bivanjem Viljemovim v Milanu se tudi vjema novica, da hoče vlada zbornico prositi pol milijona za povračilo stroškov, ktere je kralj vsled shoda s cesarjem nemškim imel.

Na Francoskem se je narodna skupščina 4. t. m. zopet sošla in že se govori o njenem razpustu. — V Dijonu je hotel radikalni mestni svet na mestnem trgu postaviti neki spominek, ki je predstavljal radikalno republiko. Pri razgrnjenju tega spominjka hoteli so radikali napraviti neko demonstracijo in so se bili v obilnem številu zbrali pred spominjkom. Pa vsled ukaza ministerskega so vojak razgnali ljudi, podobo pa vzeli s stebra in zdrobljeno spravili v zavetje. General je v nekem javnem oklicu prebivalcem mestnim naznanil, da je to storil, ker spominek ni imel tiste podobe, ki se je bila vladi predložila in od nje potrdila.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 2. novembra. (Edinost.) Včeraj opoldne je imelo naše polit. društvo „Edinost“ pri sv. Ivanu svoj sedmi občni zbor, ki je bil tudi redni občni zbor. Poročilo o

društvenem delovanju se je potrdilo s pristavkom, da se izvrše še nekateri sklepi, potrdil se je tudi letni račun ter stari odbor se je z malimi spremembami izvolil spet za prihodnje leto. Važni sklepi zborovi so bili sledeči: Vloži se pri mestnem svetovalstvu v drugo prvokrat ovržena prošnja, naj se sedanji okrajni načelniki v okolici odpravijo in na mesto njih postavijo domači zaupni možje. Dalje se naprosi magistrat, naj oprostí okoličane na novo naloženega davka za mestni tlak in na živino. — Ker so se po zadnjem zborovanju razmere goriških Slovencev spremenile in se je dognala toliko zaželjena sprava, izvoli se odsek, ki naj se dogovori z goriškimi Slovenci v zadevi skupnega časopisa. — Kakor hitro bo mogoče, napravi se veselica s tombolo, ali pa vsaj sama tombola v pomoč jugoslovanskim bratom, ki so v naše cesarstvo pribegli.

Zborovanje je bilo srednje obiskovano, najbrže zaradi neprilичnega dneva in nenavadne ure. Da se bodo udje za društvo bolj vneli in ga vtrjevali, bilo je novemu odboru priporočeno, naj sklicuje pogostoma občne zборе.

Domače novice.

V Ljubljani, 6. novembra.

(Mil. knez in škof) so se danes odpeljali v Novomesto, kjer bodo jutri pri zlati maši prečastitega prošta Vilfana pridigovali.

(O pribeglih Bošnjakih) piše se tukajšnjemu podpiralnemu odboru iz Karlovca: Pri nas je kakih 60 pribeglih ljudi, možkih, žensk in otrok, ktere podpira od tukajšnjih gospoj osnovano podpiralno društvo, kojemu je na čelu gospa pl. Turkovičeva. Pred nekimi dnevi pa so prišle v Glinu in njeno okolico cele trume begunov, ki so v največji sili in revščini. Tukajšnji graničarski kmetje jih podpirajo skoro bolj, kakor morejo, in bodo morali na spomlad sami pomanjkanje trpeti. Kdor begunov ne vidi in ž njimi ne govori sam, si še misliti ne more, kaj so ti reveži morali trpeti, preden so pribežali čez našo mejo. Dobro bi bilo tem begunom preskrbeti stare obleke, perila, posebno pa obutela. Tukaj bivajoče smo s temi rečmi preskrbeli mi Karlovčani, a beguni po vaseh graničarskih so skoro nagi, ker jim kmetje ne morejo dati potrebne obleke.

(Učiteljska izpraševanja) so bila v Ljubljani to jesen od 18. do 25. oktobra. Oglasilo se je k izpraševanju 13 učiteljev in učiteljic, a prišlo jih je samo 11, namreč 9 možkih in 2 ženski. Jedna učiteljica je delala izpit samo iz slovenščine, druga iz vseh predmetov za ljudske šole ter je dobila spričalo III. vrste. Izmed ostalih 9 učiteljev je dobil eden spričalo II. vrste; trije so dobili spričalo III. vrste in pet jih je dobilo spričalo IV. vrste. Kakor čujemo, učitelji se premalo pripravljajo za učiteljska izpraševanja in to je krivo, da jih toliko pade.

„Uč. tov.“

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. J. Pokljukar pride iz Vinice za kaplana v Metliko; č. g. Mazgon iz Metlike na Vinico; č. g. Jakob Vindišar v Vreme; č. g. Klobus na Vojsko; č. g. Jan. Klofutar v Prečino; č. g. Ferjančič v Senožeče.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem: Na 1razredni šoli v Šent-Rupertu učit. služba, l. p. 500 gl. in prosto stanovanje. — V Dvoru (Johannisthal) učit. služba l. p. 450 gl. in prosto stanovanje. — Na 2razredni

šoli v Raki služba 2. učitelja l. p. 500 gl. — Prošnja pri dotičnih krajnih šol. svetih do 10. novembra. Na 1razredni ljudski šoli v Sorici, učit. služba l. p. 400 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 15. decembra pri kraj. šol. svetu v Sorici (Zarz b. Eisnern).

— Narodna čitalnica novomeška napravi dne 14. novembra 1875 „besedo“ v spomin svojega desetletnega obstanka o priliki otvorenja „prvega narodnega doma“. Program: 1. Nagovor predsednikov. 2. „Naprej“ od Jenkota, poje možki zbor. 3. Slavnostni govor. 4. „Strune“ od Mašeka, poje možki zbor. 5. Deklamacija. 6. „Mili kraj“ od Nedveda, poje možki zbor. Med posameznimi točkami svira meščanska godba. Po dovršenem programu: Ples. Začetek ob 7. uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi odbor.

— Iz Kamnika se nam poroča, da je neki vojak iz srditosti zaradi ostrosti v postelji spijočega podčastnika vstrelil, krogla mu je šla skozi srce, in ni se ganil več.

— Iz Celja se nam piše: Dež. šolski svet celjski okolici ni dovolil privatne dekliske šole pod vodstvom šolskih sester, akoravno je krajni šolski svet vse storil, kar postava tirja in je sam cesarski namestnik obljubil, da se bo to zgodilo. Odločba pravi, da zdaj v celjski okolici tega treba ni, in učitelj v prvem razredu ima čez 150 otrok podučevati in pravi, da ne bo mogel obstati. A pravi vzrok je le ta, da so šolske sestre odločno krščanske odgojiteljice. Mi upamo, da bomo še gospodov našli, ki nam bodo namenjeno šolo vendar dovolili!

— Dober sad. „Le čakaj, ti bom dal — moje češplje krasti; čakaj, to povem gotovo tvojemu očetu!“ „Oj, to in pa nič! Moj oče krađejo sami!“

Izpred sodnije.

Obravnava o pritožbi zoper zasego „Slovenca“ št. 111.

Ta obravnava bila je v četrtek dopoldne pred deželno sodnijo v Ljubljani. Predsednik bil je deželne sodnije svetovalec gosp. Kaprec, sodnika pa svetovalec Leitmeyer in Pesjak. Državno pravdnštvo je zastopal pravdnik gosp. Perš, list pa zagovarjal gosp. Aléšovec.

Najprej se prebereta članka, zaradi kterih je bil „Slovenec“ št. 111 pograbljen, potem pa povabi predsednik g. Aléšovca, naj opraviči svojo pritožbo. Ta začne blizo tako-le:

„Ker mi dozda še ni znano, kateri stavki v zaseženih člankih so zbudili sl. državno pravdnštvo in policijo v oči, ne vem prav, kje bi se člankov lotil, zato morem zdaj le splošno govoriti o njih. Naloga mi je lahka, pa tudi težka. Lahka mi je, ker zamorem z mirno vestjo brati članka, kajti niti prej nisem našel nič takega v njih, kar bi se dotikalo § 300. k. p., niti še zdaj ne najdem, tedaj mi člankov ni treba zagovarjati, ampak le opravičiti, pojasniti. Ravno to pa je težko, ker se moram vstopiti na ono stališče, katero se v Avstriji pisano gleda in za pregrešno velja, namreč na stališče državnopravne opozicije.

Stranka državnopravne opozicije ni le dovoljena, ampak pripoznana, zastopniki njeni imajo sedeže v različnih socijalnih in političnih skupščinah, v nekterih večino, v državnem zboru pa ponosno manjšino. Ker je pa stranka ta pripoznana, sme imeti svoje časnike, kakor tako imenovana ustavoverska. Res jih ima, a razumljivo je, da morajo biti različni od onih, sicer jih treba ni. Po tiskovni postavi je obojim zagotovljena enaka svoboda. Postava ta

je dobra, kako pa se spolnuje! Mili Bože! Ni ga tedna za nas brez konfiskacije. Ne bom trdil, da ne bi noben list naše stranke nikdar zadel ob noben paragraf; ali tudi to se mi nemogoče zdi, da bi se časniki nasprotnikov nikdar ne pregrešili, če jih prav pišejo sami pravični; kajti po izreku sv. pisma tudi pravični po 7krat na dan greši. In vendar nisem pri nas čul še o nobeni konfiskaciji nasprotnih listov, je tudi bilo ni.

Kako je z našimi listi, to je sl. sodniji znano. „Slovenec“ je bil lansko leto en teden trikrat zasežen; večkrat se mu to ni moglo primeriti, ker ne izhaja po več ko trikrat na teden. Tedaj morajo hoté nehoté človeku prihajati vsakovrstne misli v glavo, misli, kakoršnih bi državno pravdnštvo, ko bi se v listu izrekle, ne pustilo na dan. Da se postopa proti listom obojih strank enako, da je za oboje mera ista, to po vsem tem ni lahko verjeti.

Naj se lotim zdaj zaseženih člankov. Kar se prvega pod naslovom „Ljubljanske čenče“ tiče, moram odkritosrčno reči, da bi bil državnemu pravdniku ravno tako verjel, da so n. pr. telegrafski kurzi ali pa posilne dražbe, kakor da je ta članek pregrešen. Že naslov „čenče“ bi moral napotiti bralca, da tu ne bo iskal resnih obravnav, kakor na kaki maskeradi ne resnobnih ljudi. Državni pravdnik je vrh tega prijel le začetek in konec članka, vse drugo se tudi njemu ne zdi spodtikljivo; in vendar je bil ves članek v prepoved dejan, tako, da črke leže zapečatené še zdaj v tiskarnici in se ne morejo rabiti za kaj drugega. Ko bom zvedel, zakaj državnemu pravdniku začetek in konec spisa nista po volji, mu bom tudi zaradi tega odgovoril.

Drugi članek, dopis iz Selc, ki se naslanja na dogodbé razglašene v nekem prejšnjem nezaseženem listu „Slovenca“, poroča popolnem resnične reči, ki se dajo vse dokazati. Res, da je nekoliko osoljen, ali zoperpostaven se mi nikakor ne zdi, tako da bi javni mir kalil. Gluhemu se mora na ušesa vpiti in če se na pr. vrata ne odpró, ko bom s prstom rahlo potrkal, bom pač primoran s pestjo potrkati. S tem pa še ne bom delal škandala, in ne kalil javnega miru. Mi Slovenci moramo malo močnejše trkati, ker nas še tako ne slišijo“.

Zatem se oglasi državni pravdnik. On pové, da je v prvem spisu žaljen on in gosp. Ahčin, ker se jima očita, da le slovenske časnike zasagata, nemčurskih ne. V drugem pa je žaljen kranjski okrajni glavar Derbič, ker se v listu imenuje „paša“ in se mu očitajo take reči, ki so v stanu razpostaviti ga javnemu zasmehovanju. Zato naj bi sodnija potrdila zasego lista „Slovenca“ št. 111.

Gosp. Aléšovec odgovarja: „Čudno se mi zdi, da bi bila po uvodu prvega spisa žaljena državni pravdnik in gosp. Ahčin. Pa kaj morem jaz zato, če se žaljena čutita? Ali ni res, kar se trdi v članku? Ali ne zasagata edino le slovenskih listov, nemških pa ne? Ali sta že kdaj ktereга izmed zadnjih zasagla? Če se komu resnica pové, to pač ni kazni vredno razžaljenje. Da imata na slovenske liste posebno piko, to je tudi res, ker sta služabnika sedanjega Slovanom nikakor prijaznega ministertva. To je pri nas, to je na Českem. Po naših listih se konfiscirajo celó taki članki, ki so vzeti iz nepograbljenih drugih, na pr. hrvaških listov. Spisi taki, kakor je ta, pač ne motijo javnega miru, prej ga motijo oni, ki nam liste konfiscirajo, tako da jih naročniki ne dobé v roke in so zaradi tega nevoljni. Mi ne pišemo za svojo zabavo ali pa za cenzuro, mar-

več za narod. Zato se jaz za trdno nadjam, da slavno sodišče gledé tega članka ne bo pritrdilo nasvetu državnega pravdnika.

O dopisu iz Selc zvem, da boje žali okrajnega glavarja g. Derbiča — zakaj? Zato, ker se mu daje priimek „paša“. Kaj pa je paša? Turšk poglavar, gotovo ne na nižji državni stopinji od gosp. Derbiča. Priimek „paša“ toraj ne more san. na sebi nikakor razžaljiv biti, kakor n. pr. priimek „aga“ ni, — posebno za gospoda Derbiča ne, ki je vnet privrženec tiste stranke, ki s Turki drži in izmed ktere bi bil gotovo vsak rad kak turški paša. Tega pa menda od nas ne bo nihče zahtevati hotel, da bi spoštljivo govorili o okrajnem glavarju Derbiču, o istem Derbiču, o katerem bi se bilo utegnulo še marsikaj zvedeti, ko bi sodnijske preiskave zaradi dogodbe ob volitvah za kupčijsko zbornico ne bile ustavljene. Spoštovanje je subjektivna reč, ki se ne da vcepiti s silo. Do gosp. Derbiča ga pa mi ne moremo imeti“.

Po nekterih družih pojasnilih in ugovorih se obrne gosp. Aléšovec do sodišča s prošnjo, naj ono vsliši njegovo pritožbo in ovrže prvo sodnijsko obsodbo ter konfiskacije ne potrdi. Sodišče se gre posvetovati in sklepati in ko pride nazaj, naznani gosp. Kaprec kot pred sodnik, da je gledé dopisa iz Selc pritrdila sodnija nasvetu državnega pravdnika zavoljo po njem navedenih vzrokov; — gledé spisa „Ljubljanske čenče“ pa je, poprijemši se razlogov zagovornikovih, spoznala, da se prva sodba ovrže, toraj pritožba vrednikova vsliši in zaseženi članek spod pečata spusti.* Vtemeljena je ta razsodba s tem, da sta državni pravdnik in gosp. Ahčin res edino le slovenske liste konfiscirala, da toraj očitane to je le gola resnica in oná po nji ne moreta žaljena biti. Konec članka pa ne leti na državnega pravdnika in gosp. Ahčina, ampak na gosp. Samasso. Vrh tega je res ta članek le šaljiv, toraj ne more nikogar žaliti.

Po tej razsodbi se je zgodilo nekaj, čemur v Ljubljani dozda ni še para: sodnija je namreč pripoznala, da je bila vsaj gledé enega članka konfiskacija neopravičena. Vendar ostane list zavoljo drugega članka zasežen. Pol vspeha — tudi nekaj.

Za „Slovenčev“ je bila „Narodova“ obravnava zaradi treh zaseženih listov. Tudi pri tej je doživel državni pravdnik bridke skušnje. Sodnija je namreč oprostila en zaseženi članek, gledé drugega pa je spoznala, da se ima obsoditi le zaradi pregreška, ne pa zaradi hudodelstva, kar je državni pravdnik zahteval.

Mikavni ste bili obe obravnavi. Kaj bo li rekel gosp. Ahčin k temu!

Predsednik, svetovalec gosp. Kaprec, je vodil obe obravnavi v slovenskem jeziku in popolnoma nepristransko. Državni pravdnik gosp. Perše pa se je še le pri drugi obravnavi poprijel slovenskega govora.

*) Če se nam bo zdelo, ga bomo priobčili. Vred.

Eksekutivne dražbe.

10. nov. 3. Tom. Oblak-ovo iz Vrhnike (370 gl.) na Vrhniki. — 3. Jurij Jeriha-vo iz Prežganja (374 gl.) v Litiji. — 3. Ivane Mrše-jeve iz Hrenovic (880 gl.) v Senožečah. — 3. M. Nemančič-ovo iz Božakovca v Metliki. — 1. J. Kračna-vo iz Budanj (2150 gl.). — 1. Mih. Štokelj-ovo iz Planine (1541 gl.), v Ipavi.

11. nov. 2. Tone Slak-ovo iz Biča (732 gl.) v Zatični. — 2. Matija Rebernik-ovo iz Velesovega (1576 gl.) v Kranju. — 1. Mih. Kuntarič-ovo iz Vrhovske vasi (583 gl.) v Kostanjevici. —

12. nov. 2. Šim. Jarc-ovo iz Pristave (60 gl.) na Vrhniki. — 2. Jan. Novak-ovo (jun.) iz Vičejca (1018 gl.) v Žužemberku. — 2. Marije Medved-ove iz Močil (210 gl.). — 3. J. Simonič-ovo iz Sinje gorice (242 gl.). — 3. Mart. Šneler-jevo (425 gl.), vse v Črnomlju. — 3. Matija Črnetič-ovo iz Bojanje vasi (1691 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Korafina vo iz Vel. Brusnic (680 gl.). — 3. Gregor Pečavar-jevo iz Toplega vrha (625 gl.), obe v Rudolfovem. — 1. Jan. Boštjančič-ovo iz Smerij (1800 gl.) v Bistrici. — 3. Jan. in Ane Kapš-eve iz Rožanca (670 gl.) v Črnomlju. — 2. Urša Skebe-jeve iz Zvinč (1255 gl.) v Žužemberku. — 2. Jože Procener-jevo iz Straže (1014 gl.). — 2. Jože Bitringer-jevih dedičev v Rudolfovem (1510 gl.), v Krškem. —

Štajarske.

8. nov. Fr. Jamšek v Sp. Polskavi 1200 gl. (3.) — Jož. Jereb v Stranica 6095 gl. (3.) — Tom. Tamšek v Bukovju 1017 gl. — Amand Dolšak v Negavnu 3400 gl. — Marija Anderluk v Korpulu 740 gl.

9. nov. Blaž Ban v Dolenjivesi 2130 gl. (2.) — Andraž Teuđić v Trnovem 420 gl. (2.)

Telegrafične denarne cene 5. novembra.

Papirna renta 70. — Srebrna renta 74. — 1860letno državno posojilo 111.80 — Bankine akcije 930 — Kreditne akcije 197.20 — London 113.15 — Srebro 104.30. — Ces. kr. cekini 5.38 — 20Napoleon 9.08.

Piccolijeva
lekarna

k „angelju“.

Farmacijske špecialitete

Gabriel Piccolija,

lekarnja v Ljubljani na dunajski cesti.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek.

Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper *difteritis* ali *eneticna grla in skorbut*, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. *Kdor ga enkrat poskusi, dal mu bo gotovo prednost, volič vsim enakim izdelkom.* 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošklijno naravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabo dišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdljevi pulver. Nareja se s čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucet škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje s soljo, v pomoč bo lehnemu človeštvu pri vsih notranjih in zunanjih prisdah, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne raue itd. 1 steklenica 40 kr.

Elisir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni liker. Pospušnje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepil in očrvi. 1 steklenica 80 kr.

Glicerini-črme, je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Laurester-lilljina voda. Toaletni zaklad Špecialno, da se ohrani koža krasna, uježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi *umicalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom*, ktera so čisto škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajzev pulver. Izključljivo iz vegetabilčnih tvarin, posebno zdrav za kožo, ktereč podeli izvino brbkost in čvrstost, kar se nahaja is pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrazih sre istvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepično in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Nezmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal da je *najmočnejše in vanealji-vejšje sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajoče se mrzlico.* 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajoč se pošto proti poštnemu povzetju. (36—25)